



Svjetski dan lutkarstva
21. ožujka 2016.
Hrvatska poruka Livije Kroflin

Lutkarsko kazalište kao kozmos

Lutkarstvo današnjice živa je pulsirajuća masa, plodno more iz kojeg izlaze najrazličitiji oblici života. Jedni poprimaju oblik zvijezde ili majmuna, drugi ginjola ili marionete, treći kamena ili gline, četvrti pak straha, volje ili vjere. Svi su različiti, a svi jednako dišu, svi imaju pravo na život: i medvjed i drvo, i torta i kobasica, i tikve i košare, i plišani medo i drvena skulptura, i čovjek zajedno s njima, iza njih, u njima, uz njih. U skladnom zajedništvu čovjeka, koji je duša lutke, i lutke, koja je čovjekov razlog bivanja na lutkarskoj sceni.

Lutka pamti svoju povijest. S nama je od najdavnijih vremena, a svakako od samih znanih nam početaka kazališta. Od neurospastona u antici, koji su se, kako im ime kaže, grčevito trzali i, dakako, nisu bili pripušteni na velika kazališna natjecanja (na kojima su, pak, paradoksalno, ljudi u koturnama i maskama nalikovali divovskim lutkama), preko srednjovjekovnih prikazanja u kojima su se pokorno, iz usluge prema glumcima, dale čerečiti, paliti u vatri i na druge načine zorno prikazivati muke svetaca na način na koji ih nijedno ljudsko biće ne bi moglo prikazati bez fatalnih posljedica po sebe, lutke su dospjele do sajamskih zabavljača koji su njima nasmijavali puk i prenosili važne vijesti, usput čupajući zube i prodajući svelijećeće pripravke; u njihovim su rukama lutke prosvjedovale protiv moćnika, odsijecale glave krvnicima koji su to njihovim ljudima činili u stvarnom životu, osvećivali se bogatim kućevlasnicima koji su ih izbacivali na ulicu, pobjeđivale Vraga pa i samu Smrt.

I tako su, nikad cijenjene a uvijek voljene, prokrčile svoj put u 20. stoljeće, kad dobivaju nove forme, vlastita kazališta, akademije, časopise, festivale i udruge. Postaju umjetnost.

Za sve to vrijeme u Aziji su se bavile prikazivanjem nastanka svijeta, kozmičke borbe Dobra i Zla, bogova i demona, uspostavljanja božanskog reda u naš svijet.

Suvremeno lutkarstvo čuva svoju povijest i nadmašuje ju, s jednakom se nježnošću odnosi prema Punchu i Petruški, kao i prema ježu koji se pred očima gledatelja mijesi od gline. Danas lutka može gotovo sve. Može nam pokazati nesigurnog diva koji je manji od orahove ljuske, kao i plašljivog miša koji nadvladavši strah postaje veći od nebodera; može nam pokazati strah koji je veći od cijele pozornice, a koji se može ispuhati kao balon od sapunice; može nas provesti kroz opasnosti mračne šume, kroz vukov trbuh i kroz našu tamnu podsvijest.

Danas lutka može gotovo sve, samo ne može oponašati čovjeka. Ne želi samo stajati na sceni i recitirati tekst. Ne želi biti *umjesto* čovjeka, želi biti s njime u neraskidivu jedinstvu, u stalnoj napetosti između živog i neživog, gdje je neživo gdjekad življe od živog.

Nutarnja snaga *anime* u kazalištu animacije – a to je današnje lutkarsko kazalište – oživljuje cjelokupni prostor, okolinu i život sam. Sve se giba, diše i živi, i ljudi i životinje, i trava i suho lišće, i rotkvica i tanjur, i čaša i kapi vode, i jastuk i naši snovi, i dobro i zlo. Sve je u pokretu, sve u mijeni, sve je život. To je lutkarstvo.

Neka nam je svima sretan Svjetski dan lutkarstva!



Dr. sc. Livija Kroflin docentica je na Umjetničkoj akademiji u Osijeku. Voditeljica je Odsjeka za kazališnu umjetnost te predaje povijest, estetiku i teoriju lutkarstva. Magistrirala je i doktorirala s temama o lutkarstvu, osnivačica je i voditeljica lutkarske družine Lutkobus, dvadeset godina bila je umjetnička voditeljica PIF-a (međunarodnog festivala kazališta lutaka), s kojim i danas surađuje, pokrenula biblioteke „Lutkanija“ i „Velika Lutkanija“, za koje uređuje knjige o lutkarstvu, napisala dvije knjige, nekoliko tekstova i niz znanstvenih članaka o lutkarstvu. Aktivna je u hrvatskoj i međunarodnoj UNIMA-i kao međunarodna vijećnica, članica više komisija te u tri mandata članica svjetskog Izvršnog odbora. Zbog svakovrsnog bavljenja lutkarstvom voli se nazivati *lutkobavom*.

